

PROMEMORIA

Datum
2025-03-25

Bilaga till
Skatteverket:
8-98480-2025
Utbetalningsmyndigheten:
UBM 2025-115

**Skatteverket undantas från
systemet med
transaktionskonto**

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Författningsförslag	4
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten	4
1.2 Förslag till förordning om ändring i skatteförfarandeförordningen (2011:1261).....	5
1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten	6
1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:463) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten .	7
2 Bakgrund och gällande rätt.....	8
2.1 Inledning	8
2.2 Skattekontot	8
2.3 Systemet med transaktionskonto	9
2.4 Skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten .	10
3 Skatteverket undantas från systemet med transaktionskonto	12
4 Vissa utbetalningar som beslutas av andra myndigheter undantas från systemet med transaktionskonto	16
5 Ikraftträdande	17
6 Konsekvensanalys.....	18
6.1 Syfte, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring	18
6.2 Samhällsekonomiska effekter	18
6.3 Effekter för företagen och enskilda	19
6.4 Effekter för Utbetalningsmyndigheten	20
6.5 Effekter för Skatteverket	20
6.6 Effekter på det brottsförebyggande arbetet.....	21
6.7 Övriga effekter	21
7 Författningskommentar	22

Sammanfattning

I promemorian föreslår Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten att Skatteverket inte ska omfattas av systemet med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter, och att återbetalning av ett överskott på skattekontot inte ska administreras via detta system. Som en följd av detta föreslås även att en utbetalning som har beslutats av en myndighet som omfattas av systemet och som tillgodoförs genom kreditering på skattekontot, inte ska administreras via detta system.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2026.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2026.

1.2 Förslag till förordning om ändring i skatteförfarandeförordningen (2011:1261)

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 8 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

8 §¹

Belopp som ska betalas tillbaka ska administreras av Utbetalningsmyndigheten enligt förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten. Beloppet ska sättas in på betalningsmottagarens bank- eller kreditmarknadsföretagskonto. Uppgift om sådant konto inhämtas från betalningsmottagaren eller, med mottagarens tillstånd, från bank eller kreditmarknadsföretag. Skatteverket får besluta om återbetalning på annat sätt om särskilda förhållanden ger anledning till det.

Belopp som ska betalas tillbaka ska sättas in på betalningsmottagarens bank- eller kreditmarknadsföretagskonto. Uppgift om sådant konto inhämtas från betalningsmottagaren eller, med mottagarens tillstånd, från bank eller kreditmarknadsföretag. Skatteverket får besluta om återbetalning på annat sätt om särskilda förhållanden ger anledning till det.

Beslut om sättet för återbetalning får inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 2026.

¹ Senaste lydelse 2023:469.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

En utbetalning som har beslutats av en beslutande myndighet och som avser en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd *eller en återbetalning av ett överskott på skattekontot* ska administreras via systemet med transaktionskonto, om inte regeringen har beslutat något annat.

En utbetalning som har beslutats av en beslutande myndighet och som avser en ekonomisk förmån *eller* ett ekonomiskt stöd ska administreras via systemet med transaktionskonto, om inte regeringen har beslutat något annat. *Detta gäller dock inte utbetalningar som tillgodoförs genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).*

Denna förordning träder i kraft den 1 september 2026.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:463) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten

Härigenom föreskrivs att 8 § förordningen (2023:463) om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

I uppgiftssamlingen för dataanalyser och urval får det behandlas uppgifter som omfattas av 3–7 och 11 §§ lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten.

I uppgiftssamlingen får det vidare behandlas uppgifter om

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, uppehållsrätt, bosättning, familjeförhållanden, adress och andra kontaktuppgifter samt uppgifter om ombud,
2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden, firmatecknare och andra företrädare, kontaktpersoner samt kontaktuppgifter,
3. en utbetalning som avser en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd *eller en återbetalning av ett överskott på* stöd samt uppgifter om enskildas *skattekontot* samt uppgifter om kontouppgifter, enskildas kontouppgifter,
4. företag och andra juridiska personer, företrädare och huvudmän som finns i Bolagsverkets register,
5. skulder hos Kronofogdemyndigheten för företag och andra juridiska personer samt deras företrädare,
6. fastigheter, byggnader och lagfarter från fastighetsregistret, och
7. urvalsträffar samt resultatet av en inledande eller en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

I uppgiftssamlingen får det även behandlas en uppgift av liknande slag som anges i första och andra styckena och som är nödvändig för myndighetens dataanalyser och urval.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 2026.

¹ Senaste lydelse 2025:38.

2 Bakgrund och gällande rätt

2.1 Inledning

Utbetalningsmyndigheten inrättades den 1 januari 2024. Myndigheten ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (1 § förordningen [2023:461] med instruktion för Utbetalningsmyndigheten). Myndigheten ska bl.a. göra dataanalyser och urval samt genomföra granskningar av utbetalningar (2 § förordningen med instruktion för Utbetalningsmyndigheten).

Utbetalningsmyndigheten ska även administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket (2 § förordningen med instruktion för Utbetalningsmyndigheten och 2 § lagen [2023:454] om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten). Lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten trädde i kraft den 1 januari 2024. Senast den 1 januari 2027 ska alla utbetalningar som omfattas av lagen administreras via systemet med transaktionskonto.

När det gäller vilka utbetalningar som skulle omfattas av systemet med transaktionskonto uttalades i förarbetena att utgångspunkten bör vara att samtliga utbetalningar av förmåner och stöd från Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten samt utbetalningar från Skatteverkets skattekonto ska administreras via systemet. Vad gäller Skatteverket betyder detta att såväl utbetalningsbart överskott avseende skatter och avgifter på skattekonto som de stöd som i dag utbetalas via krediteringar på mottagarens skattekonto kommer att omfattas av systemet med transaktionskonto (prop. 2022/23:34 s. 33).

Detta innebär för Skatteverkets del att när systemet med transaktionskonto tas i drift kommer det att omfatta återbetalning av överskott på skattekontot (2 § förordningen [2023:462] om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten).

2.2 Skattekontot

För att skapa ett effektivt redovisnings- och betalningssystem för skatter och avgifter infördes skattekontosystemet den 1 januari 1998 (prop. 1996/97 Del 1 s. 308 och 533). Reglerna om skattekontot finns numera i skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL. På skattekontot registreras skatter och avgifter som ska betalas eller tillgodoräknas, belopp som ska dras ifrån eller läggas till slutlig skatt vid s.k. slutskatteberäkning, samt inbetalningar och utbetalningar (61 kap. 1 § första stycket SFL).

Dessutom administreras utbetalningar av vissa statliga stöd genom krediteringar på skattekontot. Enligt lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av Arbetsförmedlingen och Trafikverket får ekonomiskt stöd för anställning till en arbetsgivare som har beslutats av Arbetsförmedlingen, och sjöfartsstöd som har beslutats av Trafikverket, tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § SFL. När det gäller stöd som beslutas av Arbetsförmedlingen finns närmare föreskrifter i förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd och förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb. När det gäller sjöfartsstöd, som beslutas av Trafikverket, finns närmare föreskrifter

i förordningen (2001:770) om sjöfartsstöd. Även när det gäller vissa stöd som Skatteverket beslutar om ska kreditering göras på skattekontot. Bestämmelser om detta finns i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, lagen (2020:548) om omställningsstöd, lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag och lagen (2024:404) om skattefrihet och förfarande för kompensation till personer födda 1957 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag.

Ränta ska beräknas dagligen på skattekontots saldo. Kostnadsränta beräknas när det finns ett underskott på skattekontot och intäktsränta beräknas när kontot uppvisar ett överskott (65 kap. 2 § första stycket SFL).

Skatteverket ska stämma av skattekontot varje månad om något annat belopp än ränta har registrerats (61 kap. 7 § SFL). Om en avstämning av skattekontot visar att det finns ett överskott på kontot, ska beloppet betalas tillbaka om det finns en anledning till återbetalning (64 kap. 2 § SFL). Sådan återbetalning ska dock inte ske om det finns ett hinder mot återbetalningen (64 kap. 4 § SFL). Ett exempel på när det kan föreligga hinder mot återbetalning är när beloppet kan komma att behövas för att betala en annan skatt eller avgift. Ett annat exempel är att den enskilde själv kan begära att det ska läggas en s.k. utbetalningsspärr som medför att ett eventuellt överskott ska stå kvar på skattekontot.

Om ett överskott på ett skattekonto inte har kunnat betalas tillbaka på grund av att kontohavarens adress inte är känd för Skatteverket eller på grund av någon annan omständighet som beror på kontohavaren, ska beloppet stå kvar på skattekontot (64 kap. 9 § SFL). Ett överskott som inte har kunnat betalas tillbaka inom tio år tillfaller staten. Om överskottet, utan hänsyn till intäktsränta, understiger 100 kr tillfaller det staten efter tre år om inga andra registreringar än ränta har gjorts på skattekontot under den tiden och ett försök att betala tillbaka beloppet har misslyckats (64 kap. 10 § första och andra styckena SFL).

Ett belopp som ska betalas tillbaka ska sättas in på betalningsmottagarens bank- eller kreditmarknadsföretagskonto. Skatteverket får besluta om återbetalning på annat sätt om särskilda förhållanden ger anledning till det (14 kap. 8 § första stycket skatteförfarandeförordningen [2011:1261]). När systemet med transaktionskonto är i bruk ska belopp som ska betalas tillbaka administreras av Utbetalningsmyndigheten. Det följer av övergångsbestämmelsen till förordningen (2023:469) om ändring i skatteförfarandeförordningen (2011:1261).

2.3 Systemet med transaktionskonto

Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från vissa statliga myndigheter (2 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka slags utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto och om hur utbetalningar som ska administreras via systemet med transaktionskonto ska göras (12 § samma lag).

En utbetalning som har beslutats av en beslutande myndighet och som avser en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd eller en återbetalning av ett överskott på skattekontot ska administreras via systemet med transaktionskonto, om inte regeringen har beslutat något annat (2 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten). Med beslutande myndighet avses den myndighet som har beslutat att en utbetalning som omfattas av systemet med transaktionskonto ska ske (3 § första stycket lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten).

Utbetalningsmyndigheten ska registrera ett transaktionskonto för den som ska ta emot en utbetalning från systemet med transaktionskonto (4 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten). En utbetalning ska anses verkställd av den beslutande myndigheten den dag som beloppet ska betalas ut, även om utbetalningen inte har kunnat genomföras (7 § samma lag). Efter denna tidpunkt har varken Utbetalningsmyndigheten eller beslutande myndighet rätt att förfoga över beloppet. Att betalningen anses verkställd kan likställas med att en beslutande myndighet har skickat ett betalningsuppdrag till en utbetalande bank och banken har krediterat mottagarens bankkonto. Betalningen är då verkställd, och det är mottagaren som har rådighet över medlen (prop. 2022/23:34 s. 182). Ett tillgodohavande som inte kan betalas ut ska stå kvar på transaktionskontot och preskriberas tio år från den dag som det skulle ha betalats ut, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Ett tillgodohavande som har preskriberats tillfaller staten (10 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten). Det utgår ingen ränta på ett tillgodohavande som är inestående på transaktionskontot. Av förarbetena framgår att man ansåg att alla transaktioner som skulle omfattas av systemet borde hanteras på samma sätt, och att det för det stora flertalet av dessa transaktioner saknades rätt till intäktsränta. Regeringen framhöll också att en enskild kan säkerställa att utbetalningen sker omgående genom att se till att Utbetalningsmyndigheten har tillgång till nödvändiga uppgifter för utbetalning (prop. 2022/23:34 s. 40).

Utbetalningsmyndigheten ska tillsammans med bl.a. Skatteverket bestämma vilka uppgifter inom ramen för systemet med transaktionskonto som myndigheterna ska utföra för Utbetalningsmyndighetens räkning (7 § förordningen [2023:461] med instruktion för Utbetalningsmyndigheten och 15 b § andra stycket förordningen [2017:154] med instruktion för Skatteverket).

2.4 Skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten

En förutsättning för att Utbetalningsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag att administrera systemet med transaktionskonto är att myndigheten får del av relevanta uppgifter från andra statliga myndigheter. De myndigheter vars utbetalningar ska administreras via systemet med transaktionskonto ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att administrera systemet med transaktionskonto (2 § lagen [2023:456] om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten).

Utbetalningsmyndigheten behöver även få tillgång till uppgifter för att kunna utföra sina dataanalyser, urval och granskningar. I 3–8 §§ nyssnämnda lag finns bestämmelser om skyldighet för vissa myndigheter och andra aktörer att till Utbetalningsmyndigheten lämna uppgifter av betydelse för dataanalyser och urval. Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna ska lämna uppgifter om bl.a. beslut som rör ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd, omständigheter som har legat till grund för ett sådant beslut samt kontaktuppgifter för personer som omfattas av beslutet (3 § nyssnämnda lag). Uppgiftsskyldighet för Bolagsverket, Inspektionen för vård och omsorg och Migrationsverket regleras i 4–6 §§ samma lag. Även Skatteverket ska, på begäran av Utbetalningsmyndigheten, lämna vissa uppgifter (7 § samma lag). Uppgiftsskyldigheten enligt de nämnda bestämmelserna gäller i den utsträckning som uppgifterna behövs för Utbetalningsmyndighetens

dataanalyser och urval (8 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten).

Statliga myndigheter och arbetslöshetskassorna ska dessutom, på begäran av Utbetalningsmyndigheten, lämna uppgifter som avser en namngiven fysisk eller juridisk person som behövs vid en fördjupad granskning enligt lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar (9 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten).

3 Skatteverket undantas från systemet med transaktionskonto

Förslag: Skatteverket ska inte omfattas av systemet med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. Återbetalningar av överskott på skattekontot ska inte administreras via systemet med transaktionskonto.

Skälen för förslagen

Varför ingår Skatteverket i systemet?

Inrättandet av Utbetalningsmyndigheten är ett led i regeringens arbete för att motverka felaktiga utbetalningar och brottslighet riktad mot välfärdssystemen. Myndighetens övergripande uppdrag är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (prop. 2024/25:45 s. 7 och 1 § förordningen med instruktion för Utbetalningsmyndigheten). I förarbetena till lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten uttalades att systemet med transaktionskonto, för att kunna uppnå samordningsvinster, bör byggas upp kring de välfärdsutbetalningar som görs från de myndigheter som gör flest sådana utbetalningar. Vidare konstaterades att utbetalningar från Skatteverket bör ingå, då det är en av de statliga myndigheter som gör flest utbetalningar till enskilda även om myndigheten huvudsakligen inte gör utbetalningar från välfärdssystemen. Genom att Skatteverket ansluts till systemet med transaktionskonto ansågs möjligheterna att få en fullständig bild av de samlade utbetalningarna till enskilda öka. En anslutning ansågs också bidra till att åstadkomma en effektiv hantering av betalningar för staten som helhet (prop. 2022/23:34 s. 31).

De flesta av Skatteverkets utbetalningar kommer från skattekontosystemet, som regleras i skatteförfarandelagen, men myndigheten genomför också utbetalningar som hanteras utanför detta system. När det gäller vilka utbetalningar som skulle omfattas av systemet med transaktionskonto uttalades i förarbetena att utgångspunkten bör vara att samtliga utbetalningar av förmåner och stöd från Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten samt utbetalningar från Skatteverkets skattekonto ska administreras via systemet. Vad gäller Skatteverket betyder detta att såväl utbetalningsbart överskott avseende skatter och avgifter på skattekonto som de stöd som i dag utbetalas via krediteringar på mottagarens skattekonto kommer att omfattas av systemet med transaktionskonto (prop. 2022/23:34 s. 33). Detta regleras i 2 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten och 14 kap. 8 § första stycket skatteförfarandeförordningen. För Skatteverkets del innebär bestämmelserna att det endast är återbetalning av överskott på skattekontot som omfattas av systemet. Som framgår av avsnitt 2.2 kan utbetalningar av vissa statliga stöd ingå i ett sådant överskott.

Betydelsen av information om återbetalningar av överskott på skattekontot

För privatpersoner som inte driver näringsverksamhet är flertalet av händelserna på skattekontot kopplade till beslut om slutlig skatt. För företag sker det ofta flera händelser på skattekontot varje månad. Det kan exempelvis vara händelser med anledning av en mervärdesskattedeklaration, en arbetsgivardeklaration, debiterad preliminärskatt, en punktskattedeklaration, ett beslut om slutlig skatt, ekonomiska stöd från andra myndigheter, en omprövning av tidigare beslutade skatter och

avgifter samt in- och utbetalningar. Återbetalningar av överskott på skattekontot avser ett överskottssaldo som innefattar en eller flera händelser.

Enligt 2 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten ska de myndigheter vars utbetalningar ska administreras via systemet med transaktionskonto lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som den behöver för att administrera systemet. Uppgiftsskyldigheten enligt denna bestämmelse är alltså förknippad med att en myndighet ingår i systemet med transaktionskonto. Uppgifter om en återbetalning av ett överskott på skattekontot får behandlas i Utbetalningsmyndighetens uppgiftssamling för dataanalyser och urval (8 § andra stycket 3 förordningen [2023:463] om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten).

Den information om återbetalningsbeloppet som Skatteverket kommer att lämna till Utbetalningsmyndigheten med stöd av 2 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten kommer endast att avse information om överskottssaldo. Det kommer inte att framgå vilka händelser som ligger till grund för överskottet. Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten gör därför bedömningen att information om återbetalning av överskott på skattekontot saknar betydelse för Utbetalningsmyndighetens övergripande uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Myndigheterna gör av samma skäl bedömningen att informationen inte torde ha någon nämnvärd betydelse för möjligheterna att få en fullständig bild av de samlade utbetalningarna till enskilda. Det kan tilläggas att information bara ska lämnas om överskott som ska betalas tillbaka. Ibland ska ett överskott på skattekontot inte betalas tillbaka på grund av att det finns ett hinder mot återbetalning, t.ex. att den enskilde har begärt att beloppet ska stå kvar på skattekontot. I sådana fall kommer ingen information om överskottet att lämnas överhuvudtaget.

Det kommer inte heller att innebära något större mervärde för den enskilde att i systemet med transaktionskonto kunna ta del av information om återbetalningar av överskott på skattekontot. För att få reda på vad en sådan återbetalning avser kommer det även fortsättningsvis krävas att den enskilde loggar in på sitt e-skattekonto.

Värdet av att Skatteverket omfattas av systemet med transaktionskonto bedöms sammanfattningsvis vara begränsat.

Det ska framhållas att Skatteverkets uppgiftsskyldighet enligt 7 och 9 §§ lagen om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten inte är kopplad till systemet med transaktionskonto och därmed inte påverkas av förslagen i denna promemoria. Detsamma gäller Arbetsförmedlingens uppgiftsskyldighet enligt 3 och 9 §§ samma lag. Arbetsförmedlingens uppgiftsskyldighet enligt dessa bestämmelser omfattar även beslut om sådana stöd som betalas ut genom kreditering på ett skattekonto.

Kostnader för Skatteverket

Skatteverket har inlett ett arbete med att införa ett nytt it-system för likvidhantering, inklusive ett nytt skattekontosystem. Den här förändringen kommer på några års sikt innebära att Skatteverket byter ut nuvarande systemlösning för skattekontot. Systemet med transaktionskonto ska börja tillämpas senast den 1 januari 2027. Om Skatteverket fortsatt ska omfattas av systemet finns det en stor risk att Skatteverket kommer att behöva göra anpassningar av nuvarande systemlösning för skattekontot, trots att denna snart ska avvecklas. Detta skulle vara förenat med kostnader för Skatteverket. Dessutom försvåras utvecklingen av det nya it-systemet för likvidhantering av att det behöver

anpassas till systemet med transaktionskonto, eftersom det sistnämnda systemet ännu inte är på plats.

Även om de flesta av Skatteverkets utbetalningar kommer från skattekontosystemet genomför myndigheten också utbetalningar som hanteras utanför detta system. Ett sådant exempel är utbetalningar till utförare enligt lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete. De utbetalningar som hanteras utanför skattekontosystemet omfattas inte av systemet med transaktionskonto. Detta innebär att det kommer behöva finnas två olika lösningar i det nya likvidhanteringssystemet; en lösning för återbetalningar av överskott på skattekontot – som ska administreras via systemet med transaktionskonto – och en lösning för andra utbetalningar. Detta kan undvikas om Skatteverket helt undantas från systemet med transaktionskonto.

Frågor om det centraliserade kontoregistret hos Utbetalningsmyndigheten

Enligt 8 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten ska ett tillgodohavande på ett transaktionskonto betalas till ett konto hos ett kreditinstitut. Kontot ska tillhöra mottagaren av utbetalningen. Om Utbetalningsmyndigheten saknar uppgift om ett sådant konto, eller om det annars på grund av särskilda förhållanden finns behov av det, får utbetalning ske på annat sätt.

Av förarbetena framgår att införandet av ett system med transaktionskonto gör det möjligt att på ett samlat sätt administrera utbetalningar till enskilda. Systemet bedöms på sikt leda till en mer effektiv hantering av statliga utbetalningar. Systemet med transaktionskonto innebär att enskilda endast vid ett tillfälle, och till en myndighet, behöver lämna uppgifter som behövs för utbetalningar, t.ex. bankkontonummer. Detta underlättar om den enskilde byter bank och när en mottagare ska få en förmån eller stöd från en myndighet som vederbörande inte tidigare har fått en utbetalning från (prop. 2022/23:34 s. 171).

Tanken är alltså att en person ska använda samma bankkonto (här kallat mottagarkonto) för samtliga utbetalningar från de myndigheter som omfattas av systemet med transaktionskonto. Ett centraliserat kontoregister kommer att finnas hos Utbetalningsmyndigheten. Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten gör bedömningen att de positiva effekter som nämns i förarbetena skulle minska om Skatteverket inte omfattas av systemet med transaktionskonto. Myndigheterna anser dock inte att denna nackdel är av någon avgörande betydelse. Det finns också en risk att framför allt enskilda näringsidkare skulle uppleva det som en försämring att återbetalningar av överskott på skattekontot måste ske till samma mottagarkonto som utbetalningar från andra myndigheter. Återbetalningar av överskott på skattekontot är för enskilda näringsidkare oftast kopplade till näringsverksamheten. I dag är det möjligt att anmäla ett separat konto som mottagarkonto för sådana återbetalningar, samtidigt som utbetalningar från andra myndigheter går till ett annat konto. Om Skatteverket undantas från systemet med transaktionskonto skulle denna möjlighet finnas kvar. En analys av befintliga kontoregister visar att ca 120 000 personer som bedriver enskild näringsverksamhet i dag har ett konto kopplat till återbetalningar från skattekontot och ett annat för personliga utbetalningar från Försäkringskassan, som t.ex. barnbidrag.

Frågor om ränta och avräkning

I fall då det, av någon anledning, inte är möjligt att genomföra en återbetalning av ett överskott på skattekontot innebär systemet med transaktionskonto att beloppet kommer att stå kvar på transaktionskontot i stället för på skattekontot. Detta kan

innebära nackdelar för den enskilde. Till exempel utgår ingen ränta på ett tillgodohavande som är inestående på transaktionskontot.

Ett tillgodohavande som inte kan betalas ut ska stå kvar på transaktionskontot (10 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten). Betalningen anses verkställd av den beslutande myndigheten även om utbetalningen inte har kunnat genomföras (7 § samma lag). Samtidigt regleras att om ett överskott på ett skattekonto inte har kunnat betalas tillbaka på grund av att kontohavarens adress inte är känd för Skatteverket eller på grund av någon annan omständighet som beror på kontohavaren, ska beloppet stå kvar på skattekontot (64 kap. 9 § SFL). Det har inte skett någon justering av denna bestämmelse med anledning av införandet av systemet med transaktionskonto. Både 64 kap. 9 § SFL och 10 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten behandlar alltså frågan hur ett belopp som inte kan betalas tillbaka ska hanteras.

Det kan vara svårt för den enskilde att uppfatta att innebörden av 7 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten är att återbetalningen, för Skatteverkets del, anses verkställd även om beloppet sedan inte har kunnat betalas ut till den enskilde.

En nackdel för den enskilde, som följer av denna lagtekniska lösning, är att ett tillgodohavande på transaktionskontot inte är räntebärande till skillnad från ett överskott som står kvar på skattekontot, där det är räntebärande enligt 65 kap. 2 § SFL.

Inte heller kommer den enskildes överskott kunna användas för avräkning mot tillkommande debiteringar på skattekontot. Enligt nuvarande ordning, dvs. innan återbetalningar av överskott på skattekontot hanteras via systemet med transaktionskonto, står ett överskott på skattekontot kvar, om överskottet inte har kunnat betalas tillbaka (64 kap. 9 § SFL). Att beloppet står kvar på skattekontot medför att om det vid ett senare tillfälle inträffar en ny händelse på skattekontot som innebär att ett belopp att betala debiteras på kontot så kommer överskottet att avräknas mot den nya debiteringen.

Om återbetalningar av överskott på skattekontot administreras via systemet med transaktionskonto kan den enskilde bli restförd för ett obetalt belopp på skattekontot samtidigt som det finns ett inestående belopp på transaktionskontot som avser en tidigare återbetalning av överskott på skattekontot.

Sammantagen bedömning

Som framgår ovan finns det nackdelar med att Skatteverket omfattas av systemet med transaktionskonto. Det handlar främst om ökade kostnader för Skatteverket. Samtidigt är fördelarna med att Skatteverket omfattas av systemet mycket begränsade. Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten gör sammantaget bedömningen att Skatteverket bör undantas från systemet med transaktionskonto. Det innebär att återbetalningar av överskott på skattekontot inte ska administreras via systemet.

Författningsförslag

Förslagen medför ändringar i 2 § lagen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten och 2 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten samt följdändringar i 14 kap. 8 § skatteförfarandeförordningen och 8 § förordningen om behandling av personuppgifter vid Utbetalningsmyndigheten.

4 Vissa utbetalningar som beslutas av andra myndigheter undantas från systemet med transaktionskonto

Förslag: En utbetalning som har beslutats av en beslutande myndighet och som tillgodoförs genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § SFL ska inte administreras via systemet med transaktionskonto.

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 2.2 administrerar Skatteverket utbetalningar av vissa statliga stöd genom krediteringar på skattekontot. Det gäller bl.a. vissa stöd som Arbetsförmedlingen beslutar om. Arbetsförmedlingen omfattas av systemet med transaktionskonto. Av 2 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten framgår att en utbetalning som har beslutats av en beslutande myndighet och som avser en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd ska administreras via systemet med transaktionskonto, om inte regeringen har beslutat något annat. Som bestämmelsen är utformad omfattar den även sådana utbetalningar som har beslutats av t.ex. Arbetsförmedlingen och som tillgodoförs arbetsgivaren genom kreditering på ett skattekonto. I avsnittet ovan föreslås att återbetalningar av överskott på skattekontot inte ska administreras via systemet med transaktionskonto. Bestämmelsen behöver därför ändras på så sätt att undantag görs för utbetalningar som tillgodoförs genom kreditering på ett skattekonto.

Författningsförslag

Förslaget medför ändring i 2 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.

5 Ikraftträdande

Förslag: Lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 september 2026.

Skälen för förslaget: Det pågår arbete för att möjliggöra att återbetalningar av överskott på skattekontot hanteras via systemet med transaktionskonto. Det är därför viktigt att de föreslagna ändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten anser att ändringarna bör träda i kraft den 1 september 2026. Något behov av övergångsbestämmelser finns inte.

6 Konsekvensanalys

Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten har vid upprättande av konsekvensanalysen beaktat de krav som ställs i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Förslaget innebär att Skatteverket inte ska omfattas av den gällande lagstiftningen om transaktionskonto hos Utbetalningsmyndigheten. Detta innebär i praktiken att överskott på skattekontot inte ska återbetalas via transaktionskontot hos Utbetalningsmyndigheten. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 september 2026. Av den gällande lagstiftningen framgår att transaktionskontot ska fungera för utbetalningar från Skatteverket senast den 1 januari 2027.

6.1 Syfte, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring

Utbetalningsmyndighetens övergripande uppdrag är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Uppdraget ska genomföras huvudsakligen genom systemövergripande dataanalyser och urval, granskningar samt administration av utbetalningar i ett system med transaktionskonto (prop. 2024/25:45 s. 7). En av Utbetalningsmyndighetens uppgifter är således att administrera systemet med transaktionskonto, genom vilket utbetalningar från vissa myndigheter ska göras. Systemet är ännu inte i drift, men tanken är att varje mottagare av utbetalningar ska ha ett eget transaktionskonto till vilket utbetalningar från myndigheter görs. Från detta konto ska sedan utbetalningar ske till mottagarna. När bestämmelserna om transaktionskonto infördes gjordes bedömningen att Skatteverket borde omfattas av systemet, även om myndigheten huvudsakligen inte gör utbetalningar från välfärdssystemen (se avsnitt 3 och prop. 2022/23:34 s. 31). Det finns, som redovisats i avsnitt 3, flera skäl till förslaget att Skatteverket ska undantas från systemet. Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten anser att information om återbetalning av överskott på skattekontot saknar betydelse för Utbetalningsmyndighetens övergripande uppdrag. Att Skatteverket ingår i systemet innebär inte heller något större mervärde i övrigt för staten, enskilda eller företag. Nyttan av att Skatteverket ingår i systemet med transaktionskonto är alltså begränsad. Om Skatteverket ska ingå i systemet medför det dessutom betydande kostnader för systemutveckling. Dessa kostnader kan undvikas genom att Skatteverket undantas från systemet med transaktionskonto.

6.2 Samhällsekonomiska effekter

Förslaget har inga offentligfinansiella effekter, då varken skattesatser eller skattebaser berörs. Utbetalningsmyndighetens övergripande uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga välfärdsutbetalningar bedöms inte påverkas.

Som framgår av avsnitt 3 innebär systemet med transaktionskonto att det kommer finnas ett centraliserat kontoregister hos Utbetalningsmyndigheten. Ett sådant register bedöms minska risken för att utbetalningar kommer i retur eller behöver genomföras på annat sätt, exempelvis genom avi, med ökade kostnader till följd. Skatteverket är den myndighet som gör utbetalningar till störst antal betalningsmottagare. Uppgifter om utbetalningskonto för återbetalningar av

överskott på skattekontot uppdateras regelbundet, inte minst i samband med deklarationer. Att Skatteverket omfattas av systemet med transaktionskonto skulle därför bidra till att upprätthålla kvaliteten på Utbetalningsmyndighetens kontoregister. De positiva effekterna av ett centraliserat kontoregister bedöms minska om återbetalningar från skattekontot inte ingår. Skatteverket och Utbetalningsmyndigheten anser dock inte att denna nackdel är av någon avgörande betydelse.

Några andra direkta samhällsekonomiska effekter har förslaget inte. I förarbetena anförs att systemet med transaktionskonto kan medföra behov av anpassning i statsredovisningen. Sannolikt kommer det att behövas ändringar i ekonomiadministrativa förordningar, föreskrifter och allmänna råd. Rutiner för redovisning, intern kontroll och betalning kommer att behöva anpassas på myndighetsnivå (prop. 2022/23:34 s. 172 och 173). Detta är förenat med kostnader. Om Skatteverket står utanför transaktionskontot undviks delar av dessa kostnader.

6.3 Effekter för företagen och enskilda

Det skulle inte innebära något större mervärde för enskilda skattebetalare att i systemet med transaktionskonto kunna ta del av information om återbetalningar av överskott på skattekontot. Det skulle inte framgå av denna information vad överskottet avser. För att få reda på det skulle det fortfarande krävas att skattebetalaren loggar in på sitt e-skattekonto.

Förslaget kan däremot påverka enskilda genom att de positiva effekterna av ett centraliserat kontoregister minskar om återbetalningar från skattekontot inte ingår (jfr avsnitt 6.2). Ett centralt kontoregister som täcker en majoritet av statliga utbetalningar till enskilda underlättar för medborgaren, bl.a. vid byte av bank eller utbetalningskonto. Likaså torde det förenkla att det utbetalningskonto man uppgivit vid deklarationen, vilket normalt sker årligen, är detsamma som när man vid ett enstaka tillfälle har behov av t.ex. sjukpenning från Försäkringskassan. Risken för att betalningen går till ett tidigare avslutat konto blir lägre. Förslaget bedöms mot denna bakgrund kunna medföra vissa nackdelar för enskilda. De bedöms dock inte vara av någon avgörande betydelse. Dessutom kan det även finnas nackdelar med att Skatteverket omfattas av det centraliserade kontoregistret. Framförallt enskilda näringsidkare skulle kunna uppleva det som en försämring att det inte längre skulle vara möjligt att använda olika bankkonton för återbetalningar av överskott på skattekontot respektive utbetalningar från andra myndigheter. En analys av befintliga kontoregister visar att ca 120 000 personer som bedriver enskild näringsverksamhet i dag har ett konto kopplat till återbetalningar från skattekontot och ett annat för personliga utbetalningar från Försäkringskassan, som t.ex. barnbidrag.

För företag och enskilda är det dessutom mer fördelaktigt att återbetalningar av överskott på skattekontot hanteras via skattekontosystemet i stället för via transaktionskontot eftersom intäktsränta beräknas för överskott på skattekontot medan någon intäktsränta inte finns för ett motsvarande tillgodohavande på transaktionskontot. Att överskott står kvar på skattekontot i stället för att föras över till transaktionskontot förenklar också hanteringen av skatter och avgifter för företag och enskilda eftersom överskott på skattekontot kan räknas av mot tillkommande skatter och avgifter (se avsnitt 3).

6.4 Effekter för Utbetalningsmyndigheten

Återbetalningar från skattekontot är planerade att införas på transaktionskontot enligt ett standardiserat format. Det innebär att Utbetalningsmyndigheten troligen inte kommer att behöva göra några, eller endast ett fåtal, särlösningar för Skatteverket i uppbyggnaden av rutiner och system. Skatteverket kommer att inneha en roll som teknisk leverantör i systemet med transaktionskonto. En teknisk leverantör utför tjänster kopplade till utbetalningar på uppdrag av Utbetalningsmyndigheten (se avsnitt 2.3). Det gäller även om återbetalningar av överskott på skattekontot inte ska administreras via systemet. Skatteverket kommer därför, ur ett tekniskt perspektiv, på sikt ändå att behöva anslutas till systemet. Det som skulle utgå om återbetalningar av överskott på skattekontot inte omfattas av systemet med transaktionskonto är att bygga upp en serviceorganisation mellan Utbetalningsmyndigheten och Skatteverket för hantering av kundärenden. Dessa kundärenden är exempelvis frågor om betalningar som inte kommit fram och inloggningsärenden i Utbetalningsmyndighetens kundportal. Serviceorganisationen kommer dock finnas på Utbetalningsmyndigheten för andra myndigheters räkning. Mot denna bakgrund bedöms skillnaderna mellan att inkludera återbetalningar av överskott på skattekontot i systemet med transaktionskonto, respektive att utesluta dessa, vara marginella när det gäller införande av systemlösningar och kostnader kopplade till det.

6.5 Effekter för Skatteverket

Skattekontosystemet har varit i drift sedan 1998. Skatteverket har inlett ett arbete med att införa ett nytt it-system för likvidhantering. I detta arbete ingår ett nytt skattekontosystem. Förändringen kommer på några års sikt innebära att Skatteverket byter ut nuvarande systemlösning för skattekontot. Systemet med transaktionskonto ska börja tillämpas senast den 1 januari 2027. Merkostnaden för att anpassa det nya likvidhanteringssystemet så att återbetalningar av överskott på skattekontot kan administreras via systemet med transaktionskonto kommer att bli avsevärd för Skatteverket fram till slutet av år 2027, då det nya likvidhanteringssystemet beräknas vara infört.

Om Skatteverket fortsatt ska omfattas av systemet med transaktionskonto kommer det att krävas anpassningar av nuvarande systemlösning för skattekontot, trots att denna inom kort ska avvecklas. Detta skulle vara förenat med ytterligare kostnader för Skatteverket.

Även om de flesta av Skatteverkets utbetalningar kommer från skattekontosystemet genomför myndigheten också utbetalningar som hanteras utanför detta system. Ett sådant exempel är utbetalningar till utförare enligt lagen om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete. De utbetalningar som hanteras utanför skattekontosystemet omfattas inte av systemet med transaktionskonto. Detta innebär att det kommer behöva finnas två olika lösningar i det nya likvidhanteringssystemet. Det medför ökade förvaltningskostnader även löpande. Utöver detta tillkommer löpande kostnader för licenser och arbetskraft som är direkt hänförliga till Skatteverkets anslutning till systemet med transaktionskonto.

De ovan nämnda kostnaderna kan undvikas om Skatteverket undantas från systemet med transaktionskonto.

Om återbetalning av överskott från skattekontot inte längre kommer ingå i transaktionskontot är den anslagsflytt avseende medel till bankavgifter som

aviserades i budgetpropositionen för 2025 (se UO3 s. 22) inte längre aktuell. Skatteverket kommer fortsatt behöva finansiera bankavgifterna, vilket gör att medlen bör kvarstå på Skatteverkets ramanslag även fr.o.m. 2027 och framåt.

6.6 Effekter på det brottsförebyggande arbetet

Utbetalningsmyndighetens övergripande uppdrag är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga välfärdsutbetalningar. Som har konstaterats i förarbetena till gällande lagstiftning gör Skatteverket huvudsakligen inte utbetalningar från välfärdssystemen. Den information om återbetalningsbeloppet som Skatteverket ska lämna till Utbetalningsmyndigheten i samband med en återbetalning kommer dessutom endast att avse uppgift om det överskottssaldo som ska återbetalas. Det kommer inte att framgå vilka händelser som ligger till grund för överskottet. Utbetalningsmyndighetens brottsförebyggande arbete påverkas därmed inte av förslaget.

6.7 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte få några konsekvenser för kommuner och regioner, andra myndigheter, sysselsättning och ekonomisk fördelning, miljön eller tillgången till offentlig service i hela landet. Förslaget bedöms inte heller ha någon påverkan på jämställdhet och integration eller på de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i EU.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:454) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten

2 § Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från statliga myndigheter. De myndigheter som omfattas av systemet är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan *och* Pensionsmyndigheten.

Av paragrafen framgår att Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från vissa angivna statliga myndigheter. Bestämmelsen justeras på så sätt att Skatteverket inte längre omfattas av systemet med transaktionskonto.

Övervägandena finns i avsnitt 3.